Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2025/3991

20.8.2025

PRIPOROČILO SVETA

z dne 8. julija 2025

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Madžarske

(C/2025/3991)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 ([1]) in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ([2]) ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

Splošne ugotovitve

(1) Uredba (EU) 2024/1263, ki je začela veljati 30. aprila 2024, določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, katerega namen je spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za državo in nadzor nad njihovim izvajanjem. Navedena uredba spodbuja tudi nacionalno odgovornost za fiskalno politiko in poudarja njeno srednjeročno usmerjenost skupaj z učinkovitejšim in skladnejšim izvrševanjem. Vsaka država članica mora Svetu in Komisiji predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt, ki vsebuje njene fiskalne, reformne in naložbene zaveze za obdobje štirih ali petih let, odvisno od trajanja zakonodajnega obdobja v zadevni državi članici. Pot gibanja očiščenih odhodkov ([3]) v teh načrtih mora biti skladna z zahtevami iz navedene uredbe, vključno z zahtevami, da se najpozneje do konca prilagoditvenega obdobja dolg sektorja država začne dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej dovolj verjetno zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % bruto domačega proizvoda (BDP) ter da se primanjkljaj sektorja država srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz navedene uredbe, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta.

([1]) UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) UL L 306, 23.11.2011, str. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2, točka 2, Uredbe (EU) 2024/1263: „očiščeni odhodki“ pomenijo javnofinančne odhodke brez: (i) odhodkov za obresti; (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov; (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije; (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija; (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

(2) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]), s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb, s čimer daje fiskalno spodbudo, ki jo financira Unija. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik mehanizem podpira gospodarsko in socialno okrevanje ter hkrati poganja trajnostne reforme in naložbe, zlasti pa spodbuja zeleni in digitalni prehod ter večo odpornost gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v Uniji ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

(3) Cilj Uredbe (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta ([5]) (v nadaljnjem besedilu: uredba REPowerEU), ki je bila sprejeta 27. februarja 2023, je postopno odpraviti odvisnost Unije od uvoza ruskih fosilnih goriv. To pripomore k doseganju energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe Unije z energijo, hkrati pa povečuje uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energetsko učinkovitost. Madžarska je v svoj nacionalni načrt za okrevanje in odpornost dodala novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU.

(4) Madžarska je 11. maja 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 navedene uredbe in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 15. decembra 2022 sprejel Izvedbeni sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Madžarsko ([6]), ki je bil spremenjen 8. decembra 2023 v skladu s členom 18(2) zaradi vključitve poglavja REPowerEU ([7]). Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5), da je Madžarska zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v izvedbenem sklepu Sveta. Za zadovoljivo izpolnitev je potrebno, da doseženi predhodni mejniki in cilji za isto reformo ali naložbo niso bili izničeni.

(5) Svet je 18. februarja 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo, v katerem je potrdil nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Madžarske ([8]). Načrt je bil predložen v skladu s členom 11 in členom 36(1), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1263, zajema obdobje od leta 2025 do leta 2028 ter predstavlja fiskalno prilagoditev skozi štiri leta.

(6) Komisija je 26. novembra 2024 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2025, v katerem je Madžarsko opredelila kot eno od držav članic, za katero bi bilo treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2025 z analizo izvajanja smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ([9]) sprejel 13. maja 2025, skupno poročilo o zaposlovanju pa 10. marca 2025.

(7) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je v naslednjih petih letih povečati svetovno konkurenčnost EU. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: (i) inovacije; (ii) razogljičenje in konkurenčnost ter (iii) varnost. Za zapolnitev inovacijske vrzeli si EU prizadeva spodbujati industrijske inovacije, podpirati rast zagonskih podjetij s pobudami, kot je strategija EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, ter pospeševati uvajanje naprednih tehnologij, kot sta umetna inteligenca in kvantno računalništvo. V prizadevanju za bolj zeleno gospodarstvo je Komisija predstavila celovit akcijski načrt za cenovno dostopno energijo in dogovor o čisti industriji, ki zagotavljata, da bo prehod na čisto

([4]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Izvedbeni sklep Sveta z dne 15. decembra 2022 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Madžarsko (ST 15447/2022).

([7]) Izvedbeni sklep Sveta z dne 8. decembra 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 15. decembra 2022 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Madžarsko (ST 15964/2023).

([8]) Priporočilo Sveta z dne 18. februarja 2025 o potrditvi srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Madžarske (UL C/2025/1707, 18.3.2025).

([9]) Priporočilo Sveta z dne 13. maja 2025 o ekonomski politiki euroobmočja (UL C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

energijo ostal stroškovno učinkovit in naklonjen konkurenčnosti, zlasti za energetsko intenzivne sektorje, ter da bo gonilo rasti. Za zmanjšanje pretiranih odvisnosti in povečanje varnosti je Unija zavezana krepitvi svetovnih trgovinskih partnerstev, diverzifikaciji dobavnih verig ter zagotavljanju dostopa do kritičnih surovin in virov čiste energije. Te prednostne naloge temeljijo na horizontalnih dejavnikih, in sicer poenostavitvi zakonodaje, poglabljanju enotnega trga, financiranju konkurenčnosti ter uniji prihrankov in naložb, spodbujanju spretnosti in kakovostnih delovnih mest ter boljšem usklajevanju politik EU. Kompas za konkurenčnost je usklajen z evropskim semestrom, s čimer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji Komisije, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.

(8) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2025 nadalje razvija skupaj z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh ali znatnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih. Ta specifična priporočila za države ostajajo enako relevantna za oceno spremenjenih načrtov za okrevanje in odpornost v skladu s členom 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(9) Specifična priporočila za države za leto 2025 zajemajo ključne izzive ekonomske politike, ki niso v zadostni meri obravnavani z ukrepi, vključenimi v načrte za okrevanje in odpornost, ob upoštevanju ustreznih izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države za obdobje 2019–2024.

(10) Komisija je 4. junija 2025 objavila poročilo o državi za Madžarsko za leto 2025. V njem je ocenila napredek Madžarske pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Madžarskem. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Madžarska. Prav tako je bil v njem ocenjen napredek Madžarske pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic ter pri doseganju krovnih ciljev Unije za leto 2030 glede zaposlovanja, spretnosti ter zmanjševanja revščine in socialne izključenosti, pa tudi ciljev Združenih narodov glede trajnostnega razvoja.

(11) Komisija je za Madžarsko opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011. Glavne ugotovitve ocene makroekonomskih ranljivosti za Madžarsko, ki jo je pripravila Komisija za namene navedene uredbe, so bile objavljene 13. maja 2025 ([10]). Komisija je 4. junija 2025 ugotovila, da na Madžarskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Še vedno so relevantne zlasti ranljivosti, povezane predvsem s konkurenčnostjo in potrebami po državnem financiranju. Hitra rast plač je v zadnjih letih ogrozila stroškovno konkurenčnost, inflacijski pritiski, ki so močnejši kot v preostalem delu EU, pa so še vedno prisotni, medtem ko je gospodarsko okrevanje počasno in izpostavljeno negativnim tveganjem. V zunanjem računu je leta 2024 zabeležen presežek, vendar politike, ki spodbujajo domače povpraševanje, pomenijo tveganja za zunanjo vzdržnost. Javnofinančni primanjkljaj se je v letu 2024 zmanjšal zaradi manjših naložb in zmanjšanja porabe za subvencije za energijo, vendar je še vedno velik in se po napovedih letos ali naslednje leto ne bo veliko izboljšal. Delež javnega dolga se ne zmanjšuje, stroški servisiranja dolga in bruto potrebe po financiranju pa ostajajo visoki. Vzajemna povezanost bank in države se je poglobila zaradi davčnih spodbud domačim bankam za nakup javnega dolga. Cene stanovanjskih nepremičnin so se v letu 2024 izrazito zvišale zaradi velikega povpraševanja, ki so ga še povečali vladni ukrepi za spodbujanje povpraševanja. Napredek politike je bil omejen. Madžarska bo morala uvesti trajne fiskalne ukrepe in se manj zanašati na začasne davke na nepričakovane dobičke ali zmanjšanje naložb. Denarna politika je bila stroga, vendar je bila njena učinkovitost oslabljena zaradi vladnih posegov: še vedno obstajajo slabo usmerjene subvencije ter posojila gospodinjstvom in podjetjem, nadzor posojilnih obrestnih mer pa omejuje učinkovitost denarne politike. Hkrati stanovanjske subvencije in sheme preferenčnih posojil še naprej izkrivljajo stanovanjski trg in povečujejo pritiske na cene stanovanjskih nepremičnin.

Ocena letnega poročila o napredku

(12) Svet je 18. februarja 2025 priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov za Madžarsko: 4,3 % v letu 2025, 4,0 % v letu 2026, 3,9 % v letu 2027 in 3,7 % v letu 2028, katere ustrezajo najvišjim skupnim stopnjam rasti, izračunanim glede na leto 2023, v višini 9,1 % v letu 2025, 13,5 % v letu 2026, 17,9 % v letu 2027 in 22,2 % v letu

([10]) SWD(2025) 127 final.

2028. V obdobju 2025–2026 te najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov sovpadajo s korektivno potjo v skladu s členom 3(4) Uredbe (ES) št. 1467/97, kot je priporočil Svet 18. februarja 2025 za odpravo čezmernega primanjkljaja ([11]). Madžarska je 30. aprila 2025 predložila letno poročilo o napredku ([12]), in sicer glede ukrepov, sprejetih v odziv na priporočilo Sveta z dne 18. februarja 2025, da bi odpravila čezmerni primanjkljaj, izvajala sklop reform ter izvajala reforme in naložbe, s katerimi bi se odzvala na glavne izzive, opredeljene v specifičnem priporočilu za državo v okviru evropskega semestra. Letno poročilo o napredku odraža tudi polletno poročanje Madžarske o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241.

(13) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je priporočala usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprla prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje odhodkov za obrambo, Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025. Na zahtevo Madžarske z dne 30. aprila 2025 je Svet z dne 8. julija 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo o dovoljenju Madžarski za odstopanje od priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov in njihovo preseganje ([13]).

(14) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat ([14]), se je primanjkljaj sektorja država na Madžarskem zmanjšal s primanjkljaja v višini 6,7 % BDP v letu 2023 na primanjkljaj v višini 4,9 % v letu 2024, dolg sektorja država pa se je povečal s 73,0 % BDP konec leta 2023 na 73,5 % konec leta 2024. Glede na izračune Komisije ta gibanja ustrezajo stopnji rasti očiščenih odhodkov v višini 2,3 % v letu 2024. Madžarska v letnem poročilu o napredku ocenjuje, da bo rast očiščenih odhodkov v letu 2024 znašala 2,3 %. Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnanost ([15]), ki vključuje odhodke, financirane tako na nacionalni ravni kot na ravni EU, v letu 2024 restriktivna in je znašala 3,3 % BDP.

(15) Glede na letno poročilo o napredku se po makroekonomskem scenariju, na katerem temeljijo proračunske projekcije Madžarske, pričakuje rast realnega BDP v višini 2,5 % v letu 2025, inflacija po HICP pa naj bi znašala 4,5 % v letu 2025. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi realni BDP zrasel za 0,8 % v letu 2025 in za 2,5 % v letu 2026, inflacija po HICP pa naj bi znašala 4,1 % v letu 2025 in 3,3 % v letu 2026.

(16) Glede na letno poročilo o napredku naj bi se primanjkljaj sektorja država v letu 2025 zmanjšal na 4,1 % BDP, dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se do konca leta 2025 zmanjšal na 73,1 %. Ta gibanja ustrezajo rasti očiščenih odhodkov v višini 7,4 % v letu 2025. V pomladanski napovedi Komisije 2025 je v letu 2025 predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 4,6 % BDP. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2025 je predvsem posledica nižjih odhodkov za obresti zaradi zmanjšanja kuponskih plačil obveznic za male vlagatelje, vezanih na inflacijo, in nadaljnjega zmanjšanja subvencij za komunalna podjetja za izgube, nastale zaradi omejitev cen energije za gospodinjstva. Glede na izračune Komisije ta gibanja ustrezajo rasti očiščenih odhodkov v višini 6,1 % v letu 2025. To je manj od napovedi madžarskih organov v letnem poročilu o napredku zaradi nižjih nacionalno financiranih odhodkov. Napoved Komisije predvideva večji primanjkljaj zaradi znatno nižjih prihodkov od proizvodnje in davkov na dohodek, ki so posledica šibkejše rasti BDP. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost, ki vključuje odhodke, financirane tako na nacionalni ravni kot na ravni EU, v letu 2025 ekspanzivna in naj bi znašala 0,4 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 povečal na 74,5 %. Povečanje deleža javnega dolga v BDP v letu 2025 odraža predvsem visok primanjkljaj sektorja država in pozitivno prilagoditev stanj in tokov zaradi visokih plačil obresti v denarnih zneskih, obračunanih v prejšnjem letu.

([11]) Priporočilo Sveta za odpravo čezmernega primanjkljaja na Madžarskem, UL C/2025/5896.

([12]) Letna poročila o napredku za leto 2025 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sl.

([13]) Priporočilo Sveta z dne 8. julija 2025 o dovoljenju Madžarski za odstopanje od najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov, kot jih je določil Svet v skladu z Uredbo (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne odstopne klavzule), UL C, C/2025/3968, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3968/oj.

([14]) Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2025.

([15]) Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

(17) Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi se z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2025 financirali odhodki sektorja država v višini 0,4 % BDP; v letu 2024 je ta delež znašal 0,2 % BDP ([16]). Odhodki, financirani z nepovratno podporo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, omogočajo visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo in dolg sektorja država na Madžarskem.

(18) Odhodki sektorja država za obrambo so na Madžarskem v letu 2021 znašali 1,1 % BDP, v letu 2022 1,4 % BDP, v letu 2023 pa 1,9 % BDP ([17]). Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi odhodki za obrambo v letu 2024 in tudi v letu 2025 znašali 2,0 % BDP. To ustreza povečanju za 0,9 odstotne točke BDP v primerjavi z letom 2021. Obdobje aktivacije nacionalne odstopne klavzule (2025–2028) Madžarski omogoča, da ponovno da prednostni poudarek javnofinančnim odhodkom ali poveča javnofinančne prihodke, tako da trajno višji odhodki za obrambo srednjeročno ne bi ogrozili fiskalne vzdržnosti.

(19) Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi se očiščeni odhodki Madžarske v letu 2025 povečali za 6,1 %, v letih 2024 in 2025 pa kumulativno za 8,6 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi bila rast očiščenih odhodkov Madžarske v letu 2025 nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, določeno s korektivno potjo, kar na letni ravni ustreza odklonu ([18]) v višini 0,7 % BDP. Ob upoštevanju let 2024 in 2025 skupaj naj bi bila kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti. Napovedani odklon je na podlagi trenutnih projekcij obrambnih izdatkov v mejah prožnosti nacionalne odstopne klavzule. Zato postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem za Madžarsko miruje.

(20) Poleg tega je Svet Madžarski priporočil, naj odpravi izredne energetske podporne ukrepe pred ogrevalno sezono 2024/2025. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 so neto proračunski stroški ([19]) energetskih podpornih ukrepov ocenjeni na 1,0 % BDP v letu 2024, vendar naj bi se v letu 2025 zmanjšali na 0,5 %. Subvencije za komunalna podjetja za izgube, nastale zaradi določitve najvišjih cen energije za gospodinjstva, so ostale v veljavi. Izredni energetski podporni ukrepi pred ogrevalno sezono 2024/2025 niso bili odpravljeni. To ni skladno s priporočilom Sveta.

(21) Letno poročilo o napredku ne vključuje proračunskih projekcij po letu 2025. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2025 v letu 2026 predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 4,7 % BDP. Rahlo povečanje primanjkljaja sektorja država v letu 2026 je predvsem posledica višjih davčnih oprostitev za matere ter povišanja plač in bonusov v javnem sektorju. Ta gibanja ustrezajo rasti očiščenih odhodkov v višini 6,0 % v letu 2026. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost, ki vključuje odhodke, financirane tako na nacionalni ravni kot na ravni EU, v letu 2026 ekspanzivna in naj bi znašala 1,0 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se po napovedih Komisije do konca leta 2026 zmanjšal na 74,3 %. Zmanjšanje deleža javnega dolga v BDP v letu 2026 odraža predvsem višjo nominalno rast BDP.

Ključni izzivi politike

(22) Nekatere prakse izkrivljajo delovanje finančnega in maloprodajnega trga, kar lahko tudi omeji učinkovitost denarne politike. Medtem ko so bile omejitve obrestnih mer za bančne depozite in posojila podjetjem leta 2024 postopoma odpravljene, se na splošno pričakuje, da bodo banke znižale posojilne obrestne mere. Poleg tega se za povečanje domačega povpraševanja množično uporabljajo široko usmerjena subvencionirana posojila za gospodinjstva in podjetja ter upravno nadzorovane hipotekarne obrestne mere. V primerjavi z ravnmi pred pandemijo COVID19 delež subvencioniranih posojil ostaja visok, kar povzroča neoptimalne dodelitve kapitala s financiranjem projektov z nizkimi donosi in omejeno povečanje produktivnosti. Čeprav so bile zgornje meje cen živil leta 2024 postopoma odpravljene, je vlada leta 2025 omejila razliko med maloprodajno nakupno ceno in prodajno ceno za širok nabor živil.

([16]) V skladu s smernicami o statističnem evidentiranju mehanizma za okrevanje in odpornost se podobno kot pri „tradicionalnih“ nepovratnih sredstvih EU odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost, evidentirajo v nacionalnih računih v času, ko nastanejo, ter se časovno in po obsegu ujemajo s pripisanimi prihodki iz EU, ne glede na časovni okvir denarnih poravnav, ki so pogojene z zadovoljivim izpolnjevanjem mejnikov in ciljev. Madžarska doslej ni predložila nobenega zahtevka za plačilo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter je prejela le izplačila v obliki predhodnega financiranja. Eurostat (2021), Smernice za statistično evidentiranje mehanizma za okrevanje in odpornost.

([17]) Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji funkcij država (COFOG). Zaradi metodoloških razlik med opredelitvami, ki se uporabljajo za COFOG, in opredelitvami, ki jih uporablja Nato, se lahko odhodki na podlagi opredelitve za COFOG, razlikujejo od odhodkov na podlagi opredelitve Nata.

([18]) Ti podatki bodo od leta 2026 prikazani na kontrolnem računu iz člena 22 Uredbe (EU) 2024/1263.

([19]) Številka predstavlja raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s prihodki in odhodki ter, kadar je ustrezno, brez prihodkov od davkov na nepričakovane dobičke dobaviteljev energije.

(23) Pomanjkljivosti pri načrtovanju in izvrševanju proračuna so v preteklosti omejevale preglednost politik in prispevale k ekspanzivni pristranskosti fiskalne politike. Z izjemo leta 2024 so se od leta 2016 letni proračuni sprejemali zelo zgodaj, zaradi česar se je zmanjšala zanesljivost makroekonomskih in proračunskih napovedi. Z uvedbo „stanja nevarnosti“, ki velja od leta 2020, se je povečala diskrecijska pravica pri izvrševanju letnih proračunov. Madžarski nacionalni fiskalni okvir ni privedel do preudarnejše fiskalne naravnanosti in ima številne pomanjkljivosti, kot so prociklične značilnosti pravila glede dolga in slabo izvrševanje srednjeročnega proračunskega načrtovanja. Pogoste in korenite revizije fiskalnih ciljev so spodkopale vlogo proračuna kot trdnega stebra za udeležence na trgu in postavile pod vprašaj verodostojnost srednjeročnih fiskalnih načrtov. Zasnovanje srednjeročnega javnofinančnega načrtovanja na večletnih zgornjih mejah porabe, kot je določeno v revidiranih fiskalnih pravilih EU, bi pomagalo odpraviti ekspanzivno pristranskost fiskalne politike. Mandat in operativne zmogljivosti madžarskega fiskalnega sveta so še vedno omejeni. Nove strukture upravljanja javnih skladov, kot so skladi javnega interesa, slabijo proračunski nadzor, saj se zdi, da delujejo brez učinkovitih nadzornih mehanizmov.

(24) Zaradi staranja prebivalstva naj bi se zaostrili izzivi dolgoročne fiskalne vzdržnosti na Madžarskem. Delež delovno sposobnega prebivalstva v primerjavi s posamezniki, starimi 65 let ali več, naj bi se zmanjšal z 2,9 leta 2023 na 1,8 do leta 2070. Posledično se bodo po napovedih odhodki za pokojnine znatno povišali, in sicer s približno 7,7 % BDP leta 2022 na več kot 12 % BDP leta 2070. Glede na analizo vzdržnosti dolga, ki jo je opravila Komisija, so fiskalna tveganja srednjeročno visoka in dolgoročno zmerna. Zasnova pokojninskega sistema odpira vprašanja glede enakosti, kot so povečanje odhodkov za pokojnine za posameznike z visokimi dohodki in velike razlike v pokojninah med upokojenci iz različnih starostnih skupin zaradi občutljivosti metode izračuna pokojnin na nihanja nacionalne povprečne plače. Minimalna pokojnina je od leta 2008 ostala nominalno nespremenjena, zato niso zagotovljene ustrezne pokojnine za osebe z zaposlitveno zgodovino s prekinitvami in nizkimi povprečnimi zaslužki v delovni dobi.

(25) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k navedeni uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo, ali znatnega dela teh izzivov. V tem kratkem časovnem okviru je dokončanje učinkovitega izvajanja načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, bistvenega pomena za povečanje dolgoročne konkurenčnosti Madžarske z zelenim in digitalnim prehodom ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti. V sporočilu Komisije NextGenerationEU – Pot do leta 2026, sprejetem 4. junija 2025, je pojasnjena časovnica, v skladu s katero naj bi se zaključil mehanizem, določene so smernice za države članice, da bi bilo izvajanje do 31. avgusta 2026 čim uspešnejše, med drugim glede tega, kako naj države članice dodatno racionalizirajo svoje načrte za okrevanje in odpornost, predstavljene so ključne možnosti, ki jih je treba upoštevati pri reviziji teh načrtov, in poudarjeno je, kako pomembno je skrbno skupno načrtovanje pred predložitvijo zadnjih zahtevkov za plačilo leta 2026. Za izpolnitev zavez iz načrta za okrevanje in odpornost do avgusta 2026 je bistveno, da Madžarska nujno pospeši izvajanje reform in naložb z obravnavanjem ustreznih izzivov, predvsem s hitrim izvajanjem potrebnih ukrepov za učinkovito zaščito finančnih interesov EU. Krepitev protikorupcijskega okvira in povečanje konkurence na področju javnih naročil sta pri tem ključna elementa, obenem pa sta tudi bistvena za izboljšanje poslovnega okolja in spodbujanje konkurenčnosti. Sistematično vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(26) Na Madžarskem se je izvajanje programov kohezijske politike, ki zajemajo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP), Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in Kohezijskega sklada, pospešilo. Pomembno je nadaljevati prizadevanja za zagotovitev hitrega izvajanja teh programov, hkrati pa čim bolj povečati njihov učinek na terenu. Poleg tega je za uspešno izvajanje programov kohezijske politike ključno, da Madžarska nujno reši odprta vprašanja v zvezi z omogočitvenimi pogoji, zlasti odprta vprašanja glede skladnosti z Listino o temeljnih pravicah in zaščite finančnih interesov Unije. Madžarska že ukrepa v okviru svojih programov kohezijske politike, da bi spodbudila konkurenčnost in rast, obenem pa okrepila socialno kohezijo. Hkrati se Madžarska še naprej sooča z izzivi, vključno s tistimi, ki so povezani s povečanjem konkurenčnosti v okviru industrijskega prehoda, krepitvijo inovacij in digitalnih zmogljivosti, pospeševanjem energetskega prehoda, izboljšanjem dostopa do cenovno dostopnih stanovanj, vključno s socialnimi stanovanji, izpopolnjevanjem in vključevanjem prikrajšanih skupin na trg dela, bojem proti revščini in socialni izključenosti ter neenakostim v izobraževanju in povečanjem odpornosti v zvezi z vodo. Madžarska mora v skladu s členom 18 Uredbe

(EU) 2021/1060 v okviru vmesnega pregleda skladov kohezijske politike pregledati vsak program, pri čemer mora med drugim upoštevati izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo za leto 2024. S predlogom Komisije, sprejetim 1. aprila 2025 ([20]), je bil rok, do katerega je treba za vsak program predložiti oceno o izidu vmesnega pregleda, podaljšan na obdobje po 31. marcu 2025. Zagotovljene so tudi prožnost, da bi pomagali pospešiti izvajanje programov, in spodbude za države članice, da sredstva kohezijske politike dodelijo petim strateškim prednostnim področjem Unije, in sicer konkurenčnosti na področju strateških tehnologij, obrambi, stanovanjem, odpornosti v zvezi z vodo in energetskemu prehodu, ter naložbam v spretnosti v prednostnih sektorjih, pri čemer se programi ESS+ še naprej osredotočajo na osebe v najbolj ranljivih položajih.

(27) Platforma za strateške tehnologije za Evropo (STEP) predstavlja priložnost za naložbe v eno od ključnih strateških prednostnih nalog EU in torej za krepitev konkurenčnosti EU. Platforma STEP se izvaja prek 11 obstoječih skladov EU. Države članice lahko prispevajo tudi k programu InvestEU, ki podpira naložbe na prednostnih področjih. Madžarska bi lahko te pobude kar najbolje izkoristila za podporo razvoju ali proizvodnji kritičnih tehnologij, tudi čistih in z viri gospodarnih tehnologij.

(28) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih z načrtom za okrevanje in odpornost ter drugimi skladi EU, bi morala Madžarska učinkovito obravnavati preostale izzive, povezane s poslovnim okoljem, dostopom do financiranja, inovacijami, odvisnostjo od ruskih fosilnih goriv, subvencijami za fosilna goriva, uravnoteženjem elektroenergetskega omrežja, upravljanjem voda, izobraževanjem, ravnmi znanj in spretnosti ter vključevanjem prikrajšanih skupin na trg dela, socialno pomočjo, socialnim dialogom in stanovanji.

(29) Kot je določeno v kompasu za konkurenčnost, si morajo vse institucije EU ter nacionalne in lokalne institucije močno prizadevati, da bi sprejemale enostavnejša pravila in pospešile upravne postopke. Komisija si je zastavila ambiciozne cilje za zmanjšanje upravnega bremena, in sicer za vsaj 25 %, v zvezi z MSP pa za najmanj 35 %; oblikovala je tudi nova orodja za doseganje teh ciljev, vključno s sistematičnim obremenitvenim testom obstoječe zakonodaje EU in okrepljenim dialogom z deležniki. Da bi dosegla ta cilj, mora ukrepati tudi Madžarska. 49 % podjetij meni, da zapletenost upravnih postopkov pomeni težavo za njihovo poslovanje na Madžarskem ([21]). Šibko poslovno okolje je še vedno velika ovira za inovacije. Glede na kazalnike konkurenčnosti je bila Madžarska leta 2024 med najslabšimi državami v EU. Podjetja se soočajo z visoko stopnjo regulativne nestanovitnosti, kar otežuje dolgoročno poslovno načrtovanje. Javnost in deležniki niso vključeni v posvetovanja o pomembnih osnutkih zakonov, saj jih v parlamentu pogosto predložijo posamezni poslanci namesto vlade, zato javno posvetovanje ni potrebno. Vlada še naprej pogosto uporablja izredne odloke za spreminjanje zakonov v obdobju „stanja nevarnosti“, ki se v zadnjih petih letih iz različnih razlogov stalno podaljšuje. Dolgotrajna uvedba izrednih razmer omejuje javno posvetovanje in omogoča uvedbo nenadnih, pogosto velikih sprememb politike, ki bi lahko ovirale normalno poslovanje. Neenako obravnavanje podjetij omejuje konkurenco. Tržna struktura je koncentrirana in na določenih trgih tekmuje le nekaj podjetij ([22]). Več storitev je zaupanih podjetjem v državni lasti ali zasebnim podjetjem, ki delujejo brez konkurence. Obsežna uporaba okvirnih sporazumov v postopkih javnega naročanja prav tako omejuje konkurenco, saj so določena podjetja v prednosti, kar jim pomaga pridobiti prevladujoč položaj na trgu. Zlasti maloprodajni sektor deluje v nestabilnem poslovnem okolju. Na trgovce na drobno vplivajo tudi upravni posegi, kot so zgornje meje maloprodajnih cen, omejitve prodajnih marž, obvezni popusti, prepoved prodaje živil 48 ur pred iztekom roka uporabnosti in obvezno spletno poročanje o cenah. Ukrepi politike in visoki davki zmanjšujejo konkurenčnost trgovcev na drobno.

Zaradi vse pogostejše uporabe sektorskih davkov davčni sistem postaja bolj zapleten in nesorazmerno vpliva na večja podjetja, ki so pogosto v tuji lasti. Leta 2023 so prihodki od sektorskih davkov predstavljali 2,7 % BDP. Med najbolj prizadetimi sektorji so bančništvo, energetika, trgovina na drobno, gradbeni materiali, zavarovalništvo, telekomunikacije in komunalne storitve. Država je dejavna na področju poslovnih transakcij in izriva zasebne akterje z nakupom ali omogočanjem nakupa več velikih podjetij s subvencioniranim financiranjem. Z različnimi posegi države se prisili zlasti tuje lastnike k prodaji njihovih podjetij, s čimer se spodbuja ustvarjanje javnih ali z državo povezanih vodilnih podjetij v državi. Vse večja prisotnost skladov zasebnega kapitala prinaša nove izzive. To strukturo podjetja uporabljajo zlasti posamezniki, ki so povezani z vlado, saj zagotavlja anonimnost, podobno kot

([20]) Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda (COM(2025) 123 final).

([21]) Businesses' attitudes towards corruption in the EU (Odnos podjetij do korupcije v EU), kratko poročilo, poročilo Eurobarometer (april 2024).

([22]) Poročilo Svetovne banke o poslovni pripravljenosti.

offshore podjetja. V zadnjih letih je prišlo do znatnega povečanja števila in velikosti skladov zasebnega kapitala, ki so leta 2024 predstavljali več kot 2,5 % BDP. Skladi zasebnega kapitala so vse pogosteje vlagatelji v podjetjih, ki pridobivajo javna naročila in koncesije visoke vrednosti, ter so močno prisotni v poslovnih transakcijah z državo. Šibko poslovno okolje je prispevalo k zmanjšanju konkurenčnosti in oviralo naložbe ter na koncu privedlo do višje inflacije in počasnega gospodarskega okrevanja, kot je razvidno iz poglobljenega pregleda Madžarske v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji.

(30) Kapitalski trgi kot kanali za financiranje zagonskih podjetij ter zelo inovativnih malih in srednjih podjetij so na Madžarskem premalo razviti. Leta 2023 je tržna kapitalizacija delnic znašala 17,6 % BDP (povprečje EU: 68 %). Nedavni ukrepi politike, kot so neobdavčene dolgoročne obveznice za male vlagatelje in davčne spodbude za stanovanjske naložbe, so dodatno ovirali razvoj kapitalskih trgov.

(31) Intenzivnost raziskav in razvoja se je v zadnjem desetletju le malo povečala in je bila leta 2023 še vedno precej pod povprečjem EU (1,4 % v primerjavi z 2,2 % BDP). Javni izdatki za raziskave in razvoj, tudi na univerzah, so med najnižjimi v EU, kar zavira znanstveno odličnost. Sedanja reorganizacija raziskovalnih inštitutov ter nejasni notranji mehanizmi ocenjevanja prispevajo k negotovim delovnim pogojem za raziskovalce. Uradi za prenos tehnologije v akademskih krogih še niso dovolj vključeni in sprejeti, odcepljeni kanali pa še niso dobro razviti. Sodelovanje med akademsko sfero in podjetji je v glavnem omejeno na uveljavljena podjetja, ki so povezana z univerzami. Zaradi velikega upravnega bremena in ne vedno jasnih pravil o upravičenosti glede odhodkov za inovacije le nekaj podjetij, večinoma velikih, uvaja inovacije in izkorišča različne subvencije.

(32) Madžarska je pri fosilnih gorivih še naprej močno odvisna od Rusije. Leta 2024 je bilo več kot 70 % zemeljskega plina in več kot 80 % porabljene surove nafte ruskega izvora. Prizadevanja Madžarske za zmanjšanje odvisnosti od Rusije so počasna.

(33) Madžarska beleži znatne subvencije za fosilna goriva, pri čemer pred letom 2030 ni načrtovana njihova postopna ukinitev. Zlasti subvencije za fosilna goriva, ki ne rešujejo energetske revščine na ciljno usmerjen način ali odpravljajo resničnih pomislekov glede energetske varnosti, ovirajo elektrifikacijo in niso ključne za industrijsko konkurenčnost, zato bi se lahko štelo, da je njihova postopna ukinitev prednostna naloga. Na Madžarskem so subvencije za fosilna goriva, kot so program za znižanje stroškov komunalnih storitev, znižanje davka na dodano vrednost za daljinsko ogrevanje z zemeljskim plinom in vračilo trošarin za uporabo dizelskega goriva v kmetijstvu, ekonomsko neučinkovite, ohranjajo odvisnost od fosilnih goriv in ne spodbujajo elektrifikacije v stanovanjskem sektorju. Zmanjšanje in postopna odprava teh subvencij sta v skladu z zavezami EU in lahko Madžarski pomagata pri nadzoru javne porabe.

(34) Brez večje prožnosti sistema hitro uvajanje obnovljivih virov energije ne zmanjšuje odvisnosti od uvoza električne energije, v posameznih dneh pa je povzročilo izjemno nestanovitnost veleprodajnih cen električne energije. Gospodinjski odjemalci imajo omejen dostop do dinamičnih cen, uporaba pametnih števcev pa je nizka (manj kot 10 %), kar prav tako ovira prožnost. Omejena čezmejna trgovina Madžarski preprečuje, da bi v celoti izkoristila prednosti enotnega trga, saj ne omogoča pretoka električne energije tja, kjer je povpraševanje večje. Poleg tega nizka konkurenca na madžarskem izravnalnem trgu povzroča višje stroške. Cene energije za podjetja na Madžarskem so med najvišjimi v EU. Uvoz energije se je leta 2024 zmanjšal, vendar je še vedno visok, zaradi česar je zunanji saldo občutljiv na zvišanje cen energije, kar je izziv, opredeljen v postopku v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji.

(35) Na Madžarsko vse bolj vplivajo podnebna tveganja, kot je razvidno iz suš, s katerimi se je soočala zlasti leta 2022, pa tudi leta 2024, kar je povzročilo znatne izgube v kmetijskem sektorju. Slabe upravne zmogljivosti in nezadostna zelena infrastruktura ogrožajo splošno odpornost Madžarske v zvezi z vodo, še zlasti njeno naravno zmogljivost za zadrževanje vode. Poleg tega je kakovost vode slaba zaradi onesnaževanja iz kmetijstva, industrije in človeških naselij, saj le za 11,3 % površinskih voda velja, da so v dobrem ekološkem stanju (povprečje EU: 37,3 %). Napredek Madžarske pri uvajanju krožnega gospodarstva je počasen, pri čemer ni dovolj poudarka na ponovni uporabi, popravilu in recikliranju. Glede na podatke za leto 2023 sta produktivnost virov Madžarske v višini 1,33 EUR/kg in stopnja krožne uporabe materialov v višini 5,9 % znatno pod povprečjem EU (2,74 EUR/kg in 11,8 %), konvergence pa ni opaziti. Zaradi omejenega dodeljevanja virov in nezadostnih zmogljivosti za obdelavo v sektorju ravnanja z odpadki so stopnje recikliranja razmeroma nizke, zanašanje na odlaganje odpadkov pa preveliko.

(36) Konkurenčnost in inovacijski potencial Madžarske sta omejena zaradi šibkih osnovnih znanj in spretnosti med prikrajšanimi učenci in študenti ter udeleženci poklicnega izobraževanja in usposabljanja (PIU), nizkega deleža oseb s končano terciarno izobrazbo ter omejenega izpopolnjevanja in preusposabljanja za ranljive skupine. Zaradi velikih

neenakosti v izobraževanju, ki še zlasti prizadenejo Rome, ima vsak drugi prikrajšani učenec slabe osnovne spretnosti. Raziskava PISA iz leta 2022 kaže eno največjih vrzeli v povprečni matematični uspešnosti med splošnimi in poklicnimi programi v EU, kar je predvsem posledica socialno-ekonomskih razlik. Udeležba v poklicnem izobraževanju in usposabljanju se povečuje, vendar sistem še vedno ni dovolj prepusten ([23]) in triletni programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki vključujejo manj splošno izobraževalnih vsebin, ne zagotavljajo neposrednega dostopa do izobraževalnih poti, ki vodijo do višjih ravni kvalifikacij. Pomanjkanje učiteljev je pereča težava zaradi staranja delovne sile, zlasti v najbolj prikrajšanih regijah in na podeželju. Madžarska je leta 2024 začela izvajati obsežno reformo učiteljskih plač, ki se sofinancira iz Evropskega socialnega sklada plus (ESS+). Poleg tega bi lahko večja avtonomija učiteljev in sistem ocenjevanja učiteljev, ki bi nagrajeval inovativne in vključujoče pedagoške pristope k poučevanju, pomagala pritegniti uspešne kandidate in zadržati mlade učitelje v poklicu. Kljub vse večjemu povpraševanju po visokokvalificirani delovni sili je delež prebivalstva s terciarno izobrazbo še vedno med najnižjimi v EU. To je povezano z majhnim deležem diplomantov naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, kar dodatno zmanjšuje zmožnost Madžarske, da bi pritegnila naložbe v visokotehnološke sektorje.

(37) Povprečna stopnja zaposlenosti je visoka, vendar se nekatere prikrajšane skupine, kot so osebe z nizko stopnjo izobrazbe, invalidi in Romi, še naprej soočajo z ovirami pri dostopu do priložnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje ter pri pridobitvi stabilne zaposlitve. To ostaja neizkoriščena rezerva delavcev, medtem ko je Madžarska odvisna tudi od tujih delavcev. Še vedno so možne izboljšave, kar zadeva razpoložljivost – za prikrajšane skupine – učinkovitih priložnosti za preusposabljanje in izpopolnjevanje na eni strani ter ustreznih prilagojenih podpornih storitev na drugi strani, vključno z razvojem prečnih spretnosti, zdravstveno in psihološko podporo ter podporo pri iskanju zaposlitve. Nedavna sprememba pravnega okvira o aktivnih politikah trga dela ustvarja več priložnosti za spodbujanje ponudbe usposabljanja, v zvezi s tem pa obstajajo možnosti za izboljšanje zmogljivosti javnih zavodov za zaposlovanje. Povprečno trajanje brezposelnosti je več kot 12 mesecev. Trimesečno nadomestilo za brezposelnost omejuje čas za iskanje primerne zaposlitve ali ustreznih priložnosti za izpopolnjevanje ali ter povečuje tveganje za nizkokakovostna delovna mesta, dolgotrajno brezposelnost in revščino.

(38) Socialni dialog med delodajalci in sindikati ostaja šibek, zlasti v javnem sektorju. Čeprav je tristranski forum zasebnega sektorja leta 2024 prejel pravni okvir za pogajanja o minimalni plači, so bile glavne ekonomske politike, predlagane v letih 2024 in 2025, sprejete brez posvetovanja z ustreznimi delodajalci in sindikati. Pravice delavcev v javnem sektorju so se postopoma zmanjšale. Za nekatere javne uslužbence je bil uveden ločen zaposlitveni status, ki slabi njihovo sposobnost kolektivnega zagovarjanja svojih interesov.

(39) Socialna izključenost in revščina naraščata, zlasti med otroki, starejšimi in invalidi. Premoženjska neenakost se je znatno povečala in je med najvišjimi v EU. Davčni sistem daje prednost gospodinjstvom z visokimi dohodki, večina socialne podpore pa se zagotavlja z davčnimi dobropisi. Ustreznost minimalnega dohodka, zlasti nadomestila za brezposelnost, je med najnižjimi v EU. Učinek socialnih prejemkov in nadomestil se je v letu 2023 dodatno zmanjšal, kar zadeva zmanjševanje revščine (zlasti za otroke), in ostal nizek, kar zadeva zmanjševanje dohodkovne neenakosti. Program, financiran s sredstvi EU, ki podpira stanovanja, socialne storitve in izobraževanje v 300 najbolj prikrajšanih občinah, je velik korak naprej, vendar pa so potrebni bolj ciljno usmerjeni ukrepi za izboljšanje dostopa do splošnih socialnih in osnovnih storitev. Neenakomerna geografska porazdelitev zdravnikov je velika ovira pri dostopu do oskrbe v obrobnih regijah države. Ukrepi politike za obravnavanje nizkih izdatkov za zdravstveno varstvo in vztrajnega pomanjkanja zdravstvenih delavcev so še vedno omejeni. Pričakovana življenjska doba ob rojstvu je med najnižjimi v EU. Obravnavanje teh izzivov bi prispevalo tudi k podpiranju navzgor usmerjene socialne konvergence v skladu z drugo fazo analize služb Komisije po državah ob upoštevanju okvira za socialno konvergenco, opravljeno v službah Komisije ([24]).

(40) Stanovanjski stroški negativno vplivajo na življenjski standard, zlasti med ljudmi, ki živijo pod pragom revščine. Cene stanovanj so se med letoma 2010 in 2024 povečale, in sicer za 230 %. Fond socialnih stanovanj je majhen in se še zmanjšuje, gospodinjstva z nizkimi dohodki pa imajo zaradi neobstoja jasne in bolj ciljno usmerjene državne stanovanjske politike omejen dostop do stanovanjske podpore. Cene stanovanj so se še dodatno zvišale zaradi obsežnih in neusmerjenih stanovanjskih subvencij ter omejene ponudbe stanovanj.

([23]) Nemoteno prehajanje učečih se v celotnem sistemu izobraževanja in usposabljanja, horizontalno in vertikalno.
([24]) SWD(2025) 95 – Druga faza analize socialne konvergence po državah v skladu z okvirom za socialno konvergenco, 2025.

(41) Ob upoštevanju poglobljenega pregleda Komisije in njenih ugotovitev o obstoju neravnotežij so priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 izražena v priporočilih 1, 2, 3, 4 in 6. Politike iz priporočil 1, 2, 4 in 6 prispevajo k obravnavanju ranljivosti, povezanih s potrebami po državnem in zunanjem financiranju. Politike iz priporočila 3 prispevajo k obravnavanju ranljivosti, povezanih s pritiski na stroškovno in cenovno konkurenčnost –

PRIPOROČA, da Madžarska v letih 2025 in 2026 ukrepa tako, da:

1. okrepi skupne obrambne in varnostne odhodke ter pripravljenost ob zagotavljanju vzdržnosti dolga v skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 6. marca 2025; upošteva najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov, ki jih je Svet priporočil 18. februarja 2025 za odpravo čezmernega primanjkljaja, hkrati pa izkoristi možnost odstopanja v skladu z nacionalno odstopno klavzulo za višje odhodke za obrambo; postopno ukine izredne ukrepe za energetsko podporo; si prizadeva za učinkovito usklajevanje in jasno razmejitev makroekonomskih politik, da zagotovi fiskalno in zunanjo vzdržnost; postopoma odpravi preostale omejitve cen in obresti, da se zmanjšajo učinki izkrivljanja in olajša nemotena transmisija denarne politike; okrepi srednjeročni proračunski okvir, uskladi pripravo letnih proračunov s proračunskim letom in omeji diskrecijo pri izvrševanju letnih proračunov; izboljša dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema in hkrati ohrani njegovo ustreznost, zlasti z obravnavanjem dohodkovnih neenakosti;

2. glede na veljavne roke za pravočasno dokončanje reform in naložb v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 nujno pospeši izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, in hitro izvede potrebne ukrepe za zaščito finančnih interesov EU; pospeši izvajanje programov kohezijske politike (ESRR, SPP, ESS+, Kohezijski sklad), po potrebi na podlagi priložnosti, ki jih ponuja vmesni pregled; kar najbolje izkoristi instrumente EU, vključno z možnostmi, ki jih ponujata program InvestEU in platforma za strateške tehnologije za Evropo, da bi se izboljšala konkurenčnost;

3. izboljša regulativni okvir in okrepi konkurenco na proizvodnih trgih in pri storitvah, zlasti v maloprodaji, tako da se v skladu z načeli enotnega trga in pravne države izogiba samovoljnim upravnim posegom, prilagojeni zakonodaji, ki posameznim podjetjem zagotavlja neupravičeno prednost ali jih postavlja v slabši položaj, in transakcijam, ki izkrivljajo trg in jih podpira država, uporabo izrednih ukrepov pa skrči na nujno potrebne; spodbuja razvoj kapitalskih trgov s povečanjem davčnih in regulativnih spodbud; okrepi inovacijski okvir za javni sektor in podjetja s povečanjem predvidljivosti javne porabe za raziskave in razvoj ter z boljšim usmerjanjem obstoječih ukrepov v MSP;

4. pospeši diverzifikacijo oskrbe s fosilnimi gorivi, da se postopno odpravi odvisnost od ruskih virov, in sprejme konkretne ukrepe za postopno odpravo subvencij za fosilna goriva, zlasti tistih, ki so povezane s trošarinami za dizelsko gorivo, in tistih, ki ovirajo elektrifikacijo v stanovanjskem sektorju; izboljša prožnost in konkurenco v sektorju električne energije s krepitvijo izravnalnega trga in spodbujanjem čezmejnega trgovanja z električno energijo; izboljša odpornost v zvezi z vodo z naravnim zadrževanjem vode in okrepljenimi upravnimi zmogljivostmi ter izboljša krožnost, zlasti s krepitvijo zmogljivosti za obdelavo odpadkov;

5. izboljša rezultate izobraževanja in stopnjo doseganja terciarne izobrazbe ter poveča udeležbo prikrajšanih skupin, zlasti Romov, v kakovostnem rednem izobraževanju tako, da še dodatno okrepi privlačnost učiteljskega poklica in poveča delež učencev, ki pridobijo višjo sekundarno stopnjo izobrazbe, saj ta omogoča dostop do terciarnega izobraževanja;

6. poveča dostop do učinkovitih aktivnih ukrepov trga dela, zlasti z zagotavljanjem možnosti izpopolnjevanja in preusposabljanja za najbolj prikrajšane skupine, ter zagotovi učinkovit socialni dialog; izboljša ustreznost socialne pomoči in denarnih nadomestil za brezposelnost ter zagotovi dostop do osnovnih storitev za vse; ciljno usmeri podporne ukrepe v stanovanjskem sektorju na gospodinjstva z nizkimi dohodki in poveča ponudbo stanovanj, vključno s socialnimi stanovanji.

V Bruslju, 8. julija 2025

Za Svet

predsednica

S. LOSE